

HYVÄ ALUEVALTUUTETTU

Kuntoutuspalvelut ovat ihmisten toiminta- ja työkykyä ylläpitävien ja parantavien palvelujen monipuolinen kokonaisuus. Ne toteutuvat pääosin osana hoidon ja hoivan sekä työelämässä pysymisen ja työllistymisen prosesseja. Niiden järjestäminen on vaativa tehtävä ja siinä on kehitettävää.

Hyvinvointialueista tulee merkittäviä kuntoutuspalvelujen **järjestäjiä**. Ne järjestävät noin puolet (~50 %) kaikista Suomessa toteutuvista kuntoutuspalveluista. Hyvinvointialueiden rinnalla toinen keskeinen palvelujen järjestäjä ja rahoittaja on Kela. Huomattavaa on, että yksityiset palveluntuottajat (yritykset ja järjestöt) **tuottavat** kaikista palveluista lähes 60 prosenttia.

On tärkeää tunnistaa kuntoutuspalvelujen rooli osana kokonaisuhoitoa ja palveluketjuja. Kuntoutuksella on mahdollisuus vähentää palvelujen kokonaiskäyttöä, hillitä kustannuksia, lisätä yhdenvertaisuutta ja vaikuttaa kuntoutujien elämänlaatuun. Kyse on mm. siitä, pystymmekö pitämään ikääntyneet toimintakykyisinä, työikäiset työkykyisinä sekä siitä, miten useampia eri palveluja tarvitsevien henkilöiden palvelujen kokonaisuutta hallitaan ja palveluprosesseja ohjataan.

Kuntoutuksen toimialayhdistys (KTAY) haluaa kiinnittää huomion muutamaan tuleville palvelujen järjestäjille ja ensimmäiselle aluevaltuustokaudelle merkitykselliseen asiaan.

Tietopohja perustana vastuulliselle palvelujen järjestämiselle

Valtuutettu: *Älä tyydy, vaan vaadi tietoa alueen asukkaiden työ- ja toimintakyvystä, kuntoutuspalveluiden toteutumisesta, hyvinvointialueen oman tuotannon kustannuksista sekä tuloksista. Kyse on ihmisten toiminta- ja työkyvystä ja vastuullisesta verovarojen käytöstä - vastuullisesta palvelujen järjestämisestä.*

Kuntasektorilta hyvinvointialueille siirtyvien kuntoutuspalvelujen tietopohja on puutteellinen ja epäluotettava ainakin asiakkaista, asiakkaiden kuntoutuksen suoritteista, kustannuksista ja tuloksista (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 7/2018). Ilman tarpeenmukaista ja vertailukelpoista tietopohjaa kuntoutuspalvelujen saatavuuden varmistamisen, painopisteiden muuttamisen, prosessien kehittämisen sekä tuloksekkaiden palveluntuotantoratkaisujen toteuttamisen mahdollisuudet heikkenevät huomattavasti.

Kuntoutuspalveluissa yhteistyö on välttämättömyys ja yhteistyön mahdollisuudet hyvät

Valtuutettu: *Ole avarakatseinen, utelias, ennakkoluuloton ja rohkea järjestäjä. Nivo yksityisten kuntoutuspalvelujen tuottajien osaaminen ja resurssit sujuvaksi osaksi hyvinvointialueen palveluja. Varmista käytössäsi olevilla toimenpiteillä alueen asukkaille tarpeenmukaisten kuntoutuspalvelujen toteutuminen.*

Kaikilla hyvinvointialueilla toimii lukuisia eri asiakasryhmien kuntoutukseen paneutuneita yksityisiä palveluntuottajia. Näitä resursseja kannattaa hyödyntää. On tärkeää arvioida ennakkoluulottomasti mm. sitä, missä määrin on kannattavaa sitoa sairaaloiden ja sote-keskusten rajallisia resursseja kuntoutuspalvelujen tuottamiseen ja oman tuotannon organisointiin. Kuntoutuspalvelujen osalta sote-keskusten ensisijainen tehtävä ja osaamisen ydin tulisi olla järjestämistehtävissä eli toiminta- ja työkyvyn tuen ja kuntoutuksen tarpeiden tunnistamisessa sekä kvyssä ohjata asiakas kuntoutustarpeen arviointiin ja varmistaa prosessin eteneminen eri yhteistyötahojen kanssa.

Valtuutettu: *Osallista ja sitouta. Käy vuoropuhelua yksityisten kuntoutuspalvelujen tuottajien kanssa palvelustrategian valmisteluvaiheesta lähtien ja hyödynnä näin tuottajien osaamis potentiaali*

ja kokemuspohja valmistelussa. Tavoitteita edistävä, sopivasti mitattavissa oleva sekä yhteistyötä tukeva palvelustrategia antaa järjestämistehtävälle määrätietoisuutta ja luo mahdollisuuksia.

Yksityisille kuntoutuspalvelujen tuottajille on keskeistä riittävän selkeä näkymä hyvinvointialueen tulevien vuosien suunnitelmiin sekä edellytykset pitkäjänteiselle ja laadukkaalle yhteistyölle. Huomioi tämä strategisessa valmistelussa. Palveluntuottajia ei voi pitää varaventtiilinä. Kuntoutuspalvelujen tuottaminen edellyttää tarpeenmukaisia tiloja, osaavaa henkilöstöä ja muita resursseja, joita palveluntuottajien ei ole mahdollista ylläpitää odottelemassa.

Valtuutettu: *Sinulla on vastuuta, mutta myös päätös- ja ohjausvaltaa. Nyt on hetki nostaa asiakas valmistelun keskiöön ja hyödyntää palvelujärjestelmässä olevat mahdollisuudet asiakkaiden ja hyvinvointialueiden hyväksi. Yhteentoimivat palvelut ovat asiakkaiden ja palvelujen järjestäjien etu.*

Hyvinvointialueille muodostuu eri toimijoiden yhteistyön ja kumppanuuksien monipuolinen verkosto. Kuntoutuspalvelujen järjestämis- ja rahoitusvastuuta on useammilla eri tahoilla, joista keskeinen on Kela. Näin ollessa, toimivien prosessien ja tarpeenmukaisten palvelukokonaisuuksien varmistaminen ei saa supistua vain järjestäjän omalla järjestämisvastuulla oleviin palveluihin ja omaan palvelutuotantoon. On asiakkaiden ja hyvinvointialueen etu varmistaa sujuva asiakasohjaus ja toimivat hoitoketjut Kelan järjestämiin ja rahoittamiin kuntoutuspalveluihin. Ratkaisevaa tulee olemaan järjestäjän tahtotila yhteistyöhön sekä kyvykyys integroida toimintaa, palveluja ja tietoa.

Onnistutaan yhdessä!

Raimo Kalliokoski
hallituksen puheenjohtaja

Jarno Talvitie
asiantuntija, elinkeinoasiat

Lisätietoja:

- asiantuntija Jarno Talvitie, 050 569 5755, jarno.talvitie@hyvinvointiala.fi
- Kuntoutuksen toimialayhdistyksen jäsenet hyvinvointialueilla (katso liite)

Liite: KTAY:n jäsenyhteisöt (kontaktihenkilöt ja yhteystiedot)

Kuntoutuksen toimialayhdistys ry edustaa yksityisiä kuntoutuksen osaamiskeskuksia. Toimialayhdistyksen jäsenet tuottavat palveluja moniammatillisesti useille eri asiakas- ja sairausryhmille. Jäsenyhteisöt työllistävät kymmeniä tai satoja kuntoutuksen ammattilaisia.